Karl-Petter Thorwaldsson: Tal vid Socialdemokraternas partikongress 2019

Talare
Karl-Petter Thorwaldsson
Ordförande för LO

Datum
22 mars 2019

Plats
Örebro

Omständigheter
Dåvarande LO-ordförande Karl-Petter Thorwaldssons tal vid den socialdemokratiska partikongressen 2019. När talet hölls hade S-regeringen nyligen ingått det s k Januariavtalet med Centern och Liberalerna, ett avtal som var ganska kontroversiellt inom LO.

Partivänner!

Jag ska be att få presentera mig:
Karl-Petter Thorwaldsson – den obotlige optimisten!

Så beskrevs jag på en ledarsida för några år sedan.

Kanske inte bara menat som beröm.
Men det är ju sant.
Och jag tror det kan behövas nu.

Tufft läge.

Dåligt val
Viktigt att vi erkänner det.

Ja, en fantastisk upphämtning i slutet.
Men fortfarande vårt sämsta valresultat sedan Brantings tid.

Aldrig så få LO-medlemmar som röstat S.
Aldrig (i modern tid) ett så svårt politiskt läge. 60 procent emot oss i riksdagen.
Aldrig så smärtsamma kompromisser.

Så visst är det tungt.
Men ni gjorde det enda möjliga.

Jag nämnde Branting.
Jag bläddrade nyligen i Olle Svennings Brantingbiografi ”Hövdingen”.

Visste ni att Hjalmar förutsåg JA redan på 20-talet?

Så här skriver Olle Svenning:

Sedan länge hade Hjalmar Branting sammanfattat sitt politiskt-strategiska tänkande i formeln:

Vinn den demokratiska centern,
avskilj bolsjevikerna och de extrema nationalisterna.
Så kan fred och demokrati skyddas.

Det är vad du gjorde Stefan.

Och det gjorde du rätt i.
Det gjorde ont. Men det var det enda möjliga.

Det är också vad en enig LO-styrelse har kommit fram till.

Det finns bra saker i JA:

Satsningar på kommuner och landsting,
På klimatpolitiken.
På infrastruktur och bostäder.

Och framför allt:
Vi slapp en högerregering under klacken på Jimmie Åkesson.

Den signalen ut i ett alltför blåbrunt Europa ska inte underskattas.

Men samtidigt:

- Inga vinstbegränsningar
- Skev fördelningspolitik
- Skatteförslagen: fem av sex miljarder går till rika män.

Det är inte socialdemokratisk politik.
Det vet vi. Och det vet ni.

I de frågorna tänker inte LO sitta still.

För vi har ett uppdrag från våra medlemmar.
Vi ska alltid sätta deras intressen först.

Vi kommer inte tiga och samtycka.

För ojämlikheten har stadigt ökat de senaste decennierna.

Inte unikt för Sverige.
Men vi utmärker oss.
Ingenstans i hela OECD har klyftorna ökat snabbare än här.

Det kan ekonomer visa,
med siffror, statistik och Gini-koefficienter.

Men bakom alla siffror finns människor.

Barn som växer upp bara några mil från varandra men lever i helt olika världar,
med helt olika möjligheter i livet.

Unga som tvingas bo kvar hos mamma och pappa,
för att de inte har det kapital som krävs för kontantinsatsen,
eller de kontakter som krävs för att ha en chans på hyresmarknaden.

Undersköterskor som försöker ge bästa möjliga omvårdnad men som slits ner
till kropp och själ av den ständiga obalansen mellan krav och resurser.

LOs årliga granskning om maktelitens löner.

Toppdirektörerna tjänar 59,2 industriarbetarlöner (2017)
Den största skillnad som uppmätts sedan startåret 1950.
Då var motsvarande siffra 26,1 industriarbetarlöner.

Och Jämställdhetsbarometern visar – än en gång:

LO-kvinnor har den i särklass lägsta faktiska månadslönen av alla.

De två viktigaste orsakerna:

Deltidsarbete
Fysiskt och psykiskt krävande arbetsuppgifter.

Vi måste få bort klyftorna.
Vi måste få en jämlikhets- och jämställdhetspolitik värd namnet.
Vi måste få stopp för kvinnors skitarbetsliv!

Därför riktar jag mig nu särskilt till er som är arbetsgivare åt våra medlemmar:

Många av dem är besvikna på er.

Vi kan tycka att deras misstroende är riktat åt fel håll
och försöka att övertyga dem om det.

Men det räcker inte.

Ni måste i handling visa att de kan lita på socialdemokratiska kommun- och landstingspolitiker.

Att ni tar deras erfarenheter på allvar,
att ni både vill och kan förändra deras verklighet.

Lyssna på våra medlemmar.
Låt de få vara med och diskutera:

Hur klarar vi nyrekryteringarna?
Hur behåller vi den personal vi redan har?
Hur får vi ner sjukskrivningstalen?
Hur förbättrar vi arbetsorganisationen?

Jag vet att många av er redan gör detta,
för jag vet att ni tar våra medlemmar på allvar.

För jag vet att socialdemokratin är den enda kraft som har inte bara viljan

utan också förmågan att förändra verkligheten för våra medlemmar.

Men då måste ni visa dem det!

***

Vi kan fortsätta att skälla på C och L,
och förstås på M, KD och SD.

Men vi måste också ägna oss åt det vi själva kan göra.

Våra motståndare gör så mycket de vågar.
Och vad de vågar göra avgörs av hur mycket vi vågar.
Så enkelt är det.

Det krävs mod att stå upp för våra värderingar,
I en tid när högern växer och vi tvingats backa.

Har vi haft det modet?
Har vi gjort det allra bästa vi kan?

Jag undrar det.

Visst, läget är nytt.
Men svaret är gammalt: Folkrörelse.

Jag tror vi har tappat folkrörelsen.

Ja, säger ”vi” för det handlar både om LO och partiet.

LO valde mer centralism.
Partiet valde större kommuner.

Vi gjorde inte det för att vi gillar centralism och byråkrati.
Vi gjorde det för att bli mer effektiva företrädare för våra medlemmar och väljare.

Men vi tappade något på vägen.

Jag tänker på en sekvens ur en film som jag har burit med mig i alla år.
Jan Troells Sagolandet (du använde den vid LO-kongressen 2012. Tycker den funkar här).

Jag såg den som ung SSUare. Det är ute på Bommersvik. Han har fångat Tage Erlander under en björk. De sitter i gräset och samtalar.

Troell frågar Erlander om det är något han trots allt ångrar med bygget av det starka samhället.

Erlander värjer sig inledningsvis, men så säger han:

”Kanske förlorade vi känslan av att det är på dig det beror om vi ska kunna bygga ett bättre samhälle”.

Det där citatet har stannat hos mig.

Det är på dig det beror.

Jag tror det handlar om det.
Att människor måste känna att de kan påverka sina liv
Att vi är samtalspartnern för vanligt folk.

Om inte vi är den partnern kommer någon annan att bli det.
SD?

Viljan och engagemanget finns ju!

Deltagarna på ABF:s aktiviteter bara ökar och ökar.

Och för ett par veckor sedan:
Hundratusentals ungdomar i manifestationer för klimatet.
För mer, inte mindre, politik!

Men det är inte lika många som kommer till oss.

Varför?

Låter vi människor växa i partiföreningarna?
I fackklubbarna?

Blir de sedda,
får engagera sig,
testa och pröva idéer och sina tankar.

Eller ses de som ”förankringsled”.
Vem vill vara det? Vem växer så?

Vi måste skapa liv i vår rörelse.
Låta människor leva, samtala och växa med oss.

Som partistyrelsen skriver i vårt nya organisatoriska reformprogram:

”Vi ska vara ett brett, folkligt förankrat, internationellt solidariskt, demokratiskt folkrörelseparti”.

Och jag tror att det går.
För kom ihåg: jag är ju den obotlige optimisten!

Jag tror att vi kan använda det fönster i tiden som 73-punktöverenskommelsen nu ger.

Mycket av innehållet kommer att hamna i utredningar. De kommer ta år.

Under tiden?

Folkrörelse!
Gör politik av människors vardag!

Ett: Vad är det hemma som du behöver göra politik av?

Hur ser arbetsvillkoren i vård och omsorg ut i din kommun?
Hur mår folk?
Hur ska dina väljare i yttersta utkanten av länet kunna hitta ett jobb, nå

sjukvården?

Två: När ni är ute på arbetsplatser:

Lyssna på vad folk säger. Hur har de det på jobbet?
Lyft själv upp frågor som du vet är viktiga i branschen.
Och ta gärna kontakt med oss innan, om du tror att vi har kunskaper som du har nytta av.

Tre: Sedan - Ta vanliga människors liv och arbete dit de politiska besluten fattas.
Till s-föreningen, arbetarekommunen, kommunhuset, landstinget, riksdagen.
Och regeringen.

Ni har era uppdrag.
Ni kan driva förändring.
Använda era nätverk.

Arbetarrörelsens styrka har alltid varit att lyssna på de frågor människor har, se problemen och leverera konkreta reformer för att lösa dem.

Och vi har vågat göra det utan opinionsmätningar eller fokusgrupper.

Så har vi skapat trygghet för vanligt folk.

Och, partivänner, vi har gjort det tillsammans, i facklig-politisk samverkan.

Därför känns det alltid bra att delta på en partikongress,
både som VU-ledamot och som nu, tala till er som LOs ordförande.

För mellan oss, mellan LO och partiet, finns starka band.
Vi har varit kompisar i 130 år nu.
Och nu har ni dumpat ett avtal med C och L i knät på oss!

Ja, vi ska nog klara det också.

Men det finns de som säger att det är slut med vår facklig-politiska samverkan.
Att vi kommer att gå skilda vägar,

Att LO kommer att välja Sjöstedt och Vänsterpartiet istället.

Mitt svar till dem som säger så är enkelt:
Glöm det!

Vi ska stärka vår samverkan. Tro inget annat!

Men inte genom att LO förvandlas till ett rundningsmärke.
Inte genom att LO står vid sidan och formulerar krav,
utan genom att LO-medlemmar själva är en del av partiet.

De ska i partiarbetet ta med sig sina erfarenheter:

Av hur det är att jobba skift i industrin,
att arbeta med att ge våra äldsta en god vård
att stå i kassan på Konsum eller ICA.

Kort sagt - hur det är att vara löntagare i Sverige idag.

Nyhet (Eric ska kolla med SB)

S och LO ska ta fram gemensam politik på två områden:

- Fördelningspolitik (jämlikhet)
- Skatter

Gemensamma arbetsgrupper?

För visst går det! Visst kan vi fortsätta att skapa trygghet för vanligt folk.

Vi har aldrig haft så bra förutsättningar som idag:

- 84 procent (?) av alla vuxna går till jobbet
- Aldrig haft större BNP,
- Exportrekord
- Nästan ingen statsskuld
- Bäst i världen på grön omställning

Därför känns det bra att vi tagit fram vårt nya program om Kunskap för framtiden.
Och under de här kongressdagarna fyller det med ännu mer konkret politisk vilja.

Visst, det finns kanske formuleringar som LO hade velat vässa.

Vi måste inte alltid tycka precis likadant om allting,
så länge vi är överens om målen och de grundläggande värderingarna.

Efter den här kongressen kommer vi att vara ett starkare parti än vi var innan.

För vi har tillsammans formulerat en politik som kan bygga Sverige starkare genom kunskap.
Och med en starkare organisation

Vi vet att det går. Det går att göra saker annorlunda med fackligt och politiskt arbete. Framtiden är inte ödesbestämd. Den resan börjar vi nu.

I morgon är det dags att vända hem igen. Och börja jobba.

Till arbetsplatserna, till bostadsområdena, till idrottslivet, till alla de ställen där människor bor, verkar och lever.

Till våra föreningar och fackklubbar.

Till våra möten.

Som Jenny Wrangborg, mottagare av LOs kulturpris 2012, skriver i sin dikt ”Möteslokalen”:

”Vi träffas för att plantera lite ljus
i ett mörkt decennium
lite hopp i hopplösheten

I parken står tre barn och försöker skotta fram gungorna.
Tunna armar lyfter tung snö
Envist

tålmodigt
beslutsamt

Vi skulle behöva göra som barnen i parken
som med snö upp till midjan lyfter sina spadar och hackar sig fram mot gungställningen
ett spadtag åt gången

när det börjar snöa vet de
att enda sättet att nå fram
är att skotta fortare
mer beslutsamt

ger de upp
får de aldrig flyga tyngdlöst
genom luften”

Så, nej partivänner.

Vi ger inte upp.

Redan om ett par månader kan vi visa vad arbetarrörelsen går för.
Den 26 maj.

Utmaningarna är de samma.
- Trygga jobb
- Mänsklig arbetsmiljö
- Bekämpa högerextremismen

Låta detta bli den vår då vi socialdemokrater slutar att huka oss i debatten!

Tack!

Källa
Manuskript inskickat av LO (2025-03-24)

Taggar
Facklig kamp

URI
https://www.svenskatal.se/tale/karl-petter-thorwaldsson-tal-vid-socialdemokraternas-partikongress-2019